DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 16 juli 2009 *

I mål C-5/08,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, framställd av Højesteret (Danmark) genom beslut av den 21 december 2007, som inkom till domstolen den 4 januari 2008, i målet

Infopaq International A/S

mot

Danske Dagblades Forening,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden K. Lenaerts samt domarna T. von Danwitz, R. Silva de Lapuerta, G. Arestis och J. Malenovský (referent),

* Rättegångsspråk: danska.

generaladvokat: V. Trstenjak,
justitiesekreterare: handläggaren C. Strömholm,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 20 november 2008,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Infopaq International A/S, genom A. Jensen, advokat,

— Danske Dagblades Forening, genom M. Dahl Pedersen, advokat,

— Österrikes regering, genom E. Riedl, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom H. Krämer och H. Støvlbæk, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 12 februari 2009 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser, å ena sidan, tolkningen av artikel 2 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (EGT L 167, s. 10) och, å andra sidan, villkoren för undantag avseende tillfälliga former av mångfaldigande i den mening som avses i artikel 5 i detta direktiv.

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Infopaq International A/S (nedan kallat Infopaq) och Danske Dagblades Forening (nedan kallad DDF). Målet rör ogillandet av Infopaqs talan om fastställelse av att det inte var nödvändigt att upphovsrättsinnehavarna lämnade sitt samtycke för att bolaget skulle få mångfaldiga tidningsartiklar genom en automatiserad process som innefattar inskanning av tidningsartiklarna och omvandling av desamma till en textfil följt av elektronisk behandling av filen.

Tillämpliga bestämmelser

Den internationella rätten

3 I artikel 9.1 i avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter, som återfinns i bilaga 1 C till avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen, som undertecknades i Marrakech och godkändes genom rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående, på Europeiska gemenskapens vägnar – vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet – av de avtal som är resultatet av de

multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan (1986–1994) (EGT L 336, s.1; svensk specialutgåva, område 11, volym 38, s. 3), anges följande:

”Medlemmarna skall följa bestämmelserna i artiklarna 1–21 i Bernkonventionen (1971) och dess bilaga. …”

4 Artikel 2 i Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk (reviderad i Paris den 24 juli 1971), i dess ändrade lydelse av den 28 september 1979 (nedan kallad Bernkonventionen) har följande lydelse:

”1. Uttrycket ’litterära och konstnärliga verk’ innefattar alla alster på det litterära, vetenskapliga och konstnärliga området, oavsett på vilket sätt och i vilken form de kommit till uttryck, såsom: böcker, småskrifter och andra skrifter; …

…

5. Samlingar av litterära eller konstnärliga verk, såsom uppslagsböcker och antologier, vilka med hänsyn till urvalet och dispositionen av innehållet utgör intellektuella skapelser skyddas såsom sådana, utan att detta inskränker den rätt som tillkommer upphovsmännen till de i samlingarna ingående verken.

…

8. Skydd enligt denna konvention äger icke rum i fråga om nyhetsmeddelanden eller i fråga om notiser vilka endast har karaktären av vanliga tidningsmeddelanden.”

5 Enligt artikel 9.1 i Bernkonventionen äger upphovsmän till litterära och konstnärliga verk, som skyddas av denna konvention, uteslutande rätt att låta mångfaldiga dessa verk på vad sätt eller i vilken form det vara må.

Gemenskapsrätten

6 I artikel 1 i rådets direktiv 91/250/EEG av den 14 maj 1991 om rättsligt skydd för datorprogram (EGT L 122, s. 42; svensk specialutgåva, område 17, volym 1, s. 111) föreskrivs följande:

”1. I enlighet med bestämmelserna i detta direktiv skall medlemsstaterna ge datorprogram upphovsrättsligt skydd som litterära verk enligt Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk. …

…

3. Ett datorprogram skall skyddas om det är originellt i den meningen att det är upphovsmannens egen intellektuella skapelse. Inga andra bedömningsgrunder skall tillämpas vid fastställandet av om det skall komma i åtnjutande av skydd.”

7 I artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 96/9/EG av den 11 mars 1996 om rättsligt skydd för databaser (EGT L 77, s. 20) föreskrivs följande:

”I enlighet med detta direktiv utgör databaser som på grund av innehållets urval eller sammanställning utgör sådana intellektuella verk som kan utgöra föremål för upphovsrätt. Inga andra kriterier kan tillämpas för att besluta om skydd skall ges.”

8 I skälen 4, 6, 9–11, 20–22, 31 och 33 i direktiv 2001/29 anges följande:

”(4) Harmoniserade rättsliga ramar för upphovsrätt och närstående rättigheter kommer genom ökad klarhet i rättsligt hänseende och genom att en hög skyddsnivå skapas inom området för immaterialrätt att uppmuntra till betydande investeringar i kreativ och innovativ verksamhet, bl.a. då det gäller nätinfrastruktur …

(6) Utan en harmonisering på gemenskapsnivå kan nationellt lagstiftningsarbete, som redan har inletts i ett antal medlemsstater för att svara mot de tekniska utmaningarna, leda till betydande skillnader i skyddet och därmed till inskränkningar av den fria rörligheten för varor och tjänster, som innehåller eller bygger på immaterialrätt, med en ny splittring av den inre marknaden och inkonsekvens i lagstiftningen som följd. Effekterna av sådana rättsliga skillnader och osäkerhetskällor kommer att bli än större i takt med den fortsatta utvecklingen av informationssamhället, som redan har lett till att immateriella rättigheter i allt högre grad utnyttjas över nationsgränserna. Denna utveckling kommer att intensifieras och bör så göra. Betydelsefulla rättsliga skillnader och

oklarheter i fråga om skyddet kan vara ett hinder för att uppnå stordriftsfördelar för nya varor och tjänster med innehåll som omfattas av upphovsrätt och närstående rättigheter.

…

(9) Utgångspunkten för en harmonisering av upphovsrätt och närstående rättigheter måste vara en hög skyddsnivå, eftersom dessa rättigheter har en avgörande betydelse för det intellektuella skapandet. …

(10) För att upphovsmännen och de utövande konstnärerna skall kunna fortsätta med sin skapande och konstnärliga verksamhet måste de få en skälig ersättning för utnyttjandet av sina verk …

(11) Ett effektivt och strikt system för skydd av upphovsrätten och närstående rättigheter är ett av de viktigaste sätten för att se till att det europeiska kulturskapandet och den europeiska kulturproduktionen får nödvändiga resurser och för att värna om skapande och utövande konstnärers självständighet och värdighet.

…

(20) Detta direktiv bygger på de principer och regler som redan fastlagts genom de direktiv som nu är i kraft på området, särskilt [91/250] … och [96/9], samt

utvecklar och sätter in dem i ett sammanhang, nämligen informationssamhället. Bestämmelserna i detta direktiv bör inte påverka bestämmelserna i de direktiven, om inte annat föreskrivs i detta direktiv.

(21) I detta direktiv bör området fastställas för de handlingar som omfattas av mångfaldiganderätten i fråga om de olika rättsinnehavarna. Detta bör göras i överensstämmelse med gemenskapens regelverk. En vid definition av dessa handlingar krävs för att säkerställa klarhet i rättsligt avseende på den inre marknaden.

(22) Syftet att på lämpligt sätt främja spridning av kultur får inte nås genom att ett strikt skydd av rättigheter offras eller genom att otillåtna former av spridning av efterbildade kulturella verk tolereras.

…

(31) En skälig avvägning mellan rättigheter och intressen hos de olika kategorierna av rättsinnehavare samt mellan de olika kategorierna av rättsinnehavare och användarna av skyddade alster måste upprätthållas. …

…

(33) Ensamrätten till mångfaldigande bör omfattas av ett undantag som medger vissa fall av tillfälligt mångfaldigande som är flyktigt eller utgör en underordnad användning och som utgör en integrerad och väsentlig del i en teknisk process och som uteslutande syftar till att möjliggöra antingen en effektiv överföring i ett nät mellan tredje parter via en mellanhand eller en laglig användning av ett verk

eller annat alster. Det aktuella mångfaldigandet bör inte ha något självständigt ekonomiskt värde. I den mån som det uppfyller dessa villkor, bör detta undantag även omfatta åtgärder som gör att webbläsning och cachelagring kan ske, inbegripet sådana som gör att överföringssystem kan fungera effektivt, under förutsättning att mellanhanden inte ändrar informationen och inte ingriper i den lagliga användningen av den teknik som är allmänt vedertagen och som används inom branschen för att få fram data om hur informationen används. En användning bör anses laglig om den görs med rättsinnehavarens tillstånd eller inte är otillåten enligt lag.”

9 Artikel 2 a i direktiv 2001/29 har följande lydelse:

”Medlemsstaterna skall föreskriva en ensamrätt att tillåta eller förbjuda direkt eller indirekt, tillfälligt eller permanent, mångfaldigande, oavsett metod och form, helt eller delvis

a) för upphovsmän: av deras verk”.

10 I artikel 5 i samma direktiv anges följande:

”1. Tillfälliga former av mångfaldigande enligt artikel 2, som är flyktiga eller utgör ett inkluderande av underordnad betydelse och som utgör en integrerad och väsentlig del i en teknisk process och vars enda syfte är att möjliggöra

a) en överföring i ett nät mellan tredje parter via en mellanhand eller

b) en laglig användning

av ett verk eller annat alster och som inte har någon självständig ekonomisk betydelse, skall undantas från den rätt till mångfaldigande som avses i artikel 2.

…

5. De undantag och inskränkningar som föreskrivs i punkterna 1, 2, 3 och 4 får endast tillämpas i vissa särskilda fall som inte strider mot det normala utnyttjandet av verket eller annat alster och inte oskäligt inkräktar på rättsinnehavarnas legitima intressen."

11 Artikel 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/116/EG av den 12 december 2006 om skyddstiden för upphovsrätt och vissa närstående rättigheter (EUT L 372, s. 12) har följande lydelse:

"Fotografier som är originella på så sätt att de är upphovsmannens egna intellektuella skapelse skall skyddas enligt artikel 1 [vari varaktigheten av upphovsrätten till ett litterärt eller konstnärligt verk i den mening som avses i Bernkonventionen anges]. Inga andra bedömningsgrunder skall tillämpas för rätten till skydd. Medlemsstaterna får fastställa skydd för andra fotografier."

Den nationella rätten

12 Artiklarna 2 och 5.1 i direktiv 2001/29 har införlivats med den danska rättsordningen genom 2 § och 11a 1 § i lag nr 395 om upphovsrätt (lov nr 395 om ophavsret), av den 14 juni 1995 (*Lovtidene* 1995 A, s. 1796), i dess ändrade och kodifierade lydelse bland annat enligt lag nr 1051 (lov nr 1051 om ændring af ophavsretsloven), av den 17 december 2002 (*Lovtidende* 2002 A, s. 7881).

Tvisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

13 Infopaq bedriver verksamhet för mediebevakning och medieanalys. Detta innefattar utarbetande av sammanfattningar av utvalda artiklar från danska dagstidningar och olika tidskrifter. Artiklarna väljs utifrån ämnen som företaget Infopaqs kunder har valt genom en ”datainsamlingsprocess”. Sammanfattningarna sänds till kunderna med e-post.

14 DDF är de danska dagstidningarnas branschorganisation, som bland annat har till syfte att bistå medlemmarna vid alla upphovsrättsliga frågor.

15 År 2005 fick DDF kännedom om att Infopaq tar fram utdrag ur tidningsartiklar, i kommersiellt syfte, utan samtycke från tidningsartiklarnas upphovsrättsinnehavare. DDF anser att det krävs ett sådant samtycke för att ta fram utdrag ur artiklar genom den process som är i fråga och upplyste Infopaq om sin ståndpunkt.

16 Datainsamlingsprocessen utförs i följande fem faser och resulterar enligt DDF i fyra mångfaldiganden av tidningsartiklar.

17 För det första registrerar Infopaqs anställda data avseende varje publikation manuellt i en elektronisk databas.

18 För det andra skannas publikationerna in, efter det att deras rygg skurits bort så att bladen skiljs från varandra. Den del som ska skannas in väljs ut i databasen innan inskanningen av publikationen genomförs. Genom inskanningen skapas en fil i filformatet TIFF (Tagged Image File Format) för varje sida i publikationen. Sedan detta slutförts överförs TIFF-filen till en OCR-server (OCR – Optical Character Recognition) (optisk igenkänning av bokstäver).

19 För det tredje omvandlar OCR-servern TIFF-filen till uppgifter som kan bli föremål för numerisk behandling. Under det förfarandet konverteras varje bokstavsbild till en numerisk kod, som ger datorn upplysningar om vad det är för slags tecken. Exempelvis omvandlas bilden av bokstäverna TDC till information som datorn kan behandla som bokstäverna TDC och konvertera till ett textformat som datorn kan känna igen. Detta lagras som en textfil, som kan läsas av vilket ordbehandlingsprogram som helst. OCR-processen avslutas med att TIFF-filen raderas.

20 För det fjärde analyseras textfilen genom att vissa på förhand bestämda ord söks. Varje gång som det sökta ordet förekommer i texten lagras det i en fil som anger publikationens namn, rubriken och den sida där sökordet förekommer. Samtidigt anges också ett värde, uttryckt i procent från 0 till 100, som anger sökordets placering i artikeln i syfte att underlätta läsningen av artikeln. För att ytterligare underlätta sökningen efter detta ord när artikeln läses senare, citeras tillsammans med detta ord

även de fem ord som står före detta ord och de fem ord som står efter det (nedan kallat utdraget om elva ord). Den beskrivna fasen avslutas med att textfilen raderas.

21 För det femte skrivs i den sista fasen av denna process ett dokument ut för varje tidningssida där det sökta ordet förekommer. Nämnda dokument kan se ut på följande sätt:

”Den 4 november 2005 – *Dagbladet Arbejderen*, s. 3:

TDC: 73 procent, en kommande försäljning av telekoncernen TDC, som kan förväntas bli uppköpt.”

22 Infopaq bestred att utövandet av dess verksamhet krävde samtycke från upphovsrättsinnehavarna. Bolaget väckte därför talan mot DDF vid Østre Landsret och yrkade att denna domstol skulle fastställa att Infopaq har rätt att utföra ovannämnda process utan samtycke från vare sig DDF eller dess medlemmar. Eftersom Østre Landsret ogillade talan överklagade Infopaq domen till Højesteret.

23 Højesteret har i begäran om förhandsavgörande förklarat att det i målet är ostridigt att det inte krävs samtycke från upphovsrättsinnehavarna för pressbevakning och utarbetande av sammanfattningar av tidningsartiklar, om varje publikation läses fysiskt av en person, om artiklarna väljs ut utifrån ord som bestämts på förhand som sökord och om det på grundval av detta manuellt tas fram ett dokument med uppgift om att sökordet identifierats i en viss artikel samt artikelns placering i publikationen. Det är vidare ostridigt att utarbetande av sammanfattningar i sig är lagligt och inte kräver något samtycke av upphovsrättsinnehavarna.

24 I detta mål står det även klart att nämnda datainsamlingsprocess innefattar två slags mångfaldigande, nämligen skapande av TIFF-filer genom inskanning av artiklar i tryckta tidningar, och skapande av textfiler genom omvandling av TIFF-filerna. Det är därutöver utrett att denna process även innefattar ett mångfaldigande av de delar av artiklarna som bearbetats på detta sätt, eftersom utdraget om elva ord lagras i datasystem och därefter skrivs ut på papper.

25 Parterna i det nationella målet tvistar emellertid om huruvida dessa två förfaranden ska betecknas som mångfaldigande i den mening som avses i artikel 2 i direktiv 2001/29. Det är även tvistigt huruvida samtliga åtgärder som är i fråga i det nationella målet i förekommande fall omfattas av det i artikel 5.1 föreskrivna undantaget från rätten till mångfaldigande.

26 Under dessa omständigheter beslutade Højesteret att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1. Kan lagring och därpå följande utskrift av ett textutdrag ur en tidningsartikel som består av ett sökord samt de fem ord som står före detta ord och de fem ord som står efter det anses utgöra skyddat mångfaldigande i den mening som avses i artikel 2 i direktiv 2001/29?

2. Är det sammanhang i vilket tillfälliga former av mångfaldigande framställs av betydelse för huruvida de kan anses vara ’flyktiga’ i den mening som avses i artikel 5.1 i direktiv 2001/29?

3. Kan en tillfällig form av mångfaldigande anses vara ’flyktig’ när mångfaldigandet bearbetas exempelvis genom att en textfil skapas på grundval av en bildfil eller genom att textsträngar söks i en textfil?

4. Kan en tillfällig form av mångfaldigande anses vara ’flyktig’ när en del av mångfaldigandet bestående av ett eller flera textutdrag om elva ord lagras?

5. Kan en tillfällig form av mångfaldigande anses vara ’flyktig’ när en del av mångfaldigandet bestående av ett eller flera textutdrag om elva ord skrivs ut?

6. Är det, för att ett mångfaldigande ska anses utgöra ’en integrerad och väsentlig del i en teknisk process’ i den mening som avses i artikel 5.1 i direktiv 2001/29, av betydelse i vilket skede av den tekniska processen som mångfaldigandet äger rum?

7. Kan tillfälliga former av mångfaldigande anses utgöra en ’integrerad och väsentlig del i en teknisk process’ när det innebär att hela tidningsartiklar skannas in manuellt, varvid tidningsartiklarna överförs från ett tryckt medium till ett digitalt medium?

8. Kan tillfälliga former av mångfaldigande anses utgöra en ’integrerad och väsentlig del i en teknisk process’ när det består i utskrift av en del av det mångfaldigade materialet som omfattar ett eller flera textutdrag om elva ord?

9. Omfattar ’laglig användning’ i den mening som avses i artikel 5.1 i direktiv 2001/29 all användning som inte förutsätter att rättsinnehavaren ger sitt samtycke?

10. Omfattar ’laglig användning’, i den mening som avses i artikel 5.1 i direktiv 2001/29, att inom ramen för förvärvsverksamhet hela tidningsartiklar skannas in, att det mångfaldigade exemplaret därefter bearbetas och att en del av exemplaret, bestående av ett eller flera textutdrag om elva ord, lagras och eventuellt skrivs ut i syfte att utarbeta sammanfattningar inom ramen för samma verksamhet även om rättsinnehavaren inte har gett sitt samtycke till det?

11. Vilka kriterier ska tillämpas för att bedöma om tillfälliga former av mångfaldigande har ’självständig ekonomisk betydelse’, i den mening som avses i artikel 5.1 i direktiv 2001/29, under förutsättning att övriga villkor i denna bestämmelse är uppfyllda?

12. Kan användarens effektiviseringsvinster av tillfälliga former av mångfaldigande beaktas vid bedömningen av om formerna ’har självständig ekonomisk betydelse’ i den mening som avses i artikel 5.1 i direktiv 2001/29?

13. Kan inom ramen för förvärvsverksamhet inskanning av hela tidningsartiklar, därpå följande bearbetning av det mångfaldigade materialet samt lagring och, eventuellt, utskrift av en del av materialet, bestående av ett eller flera textutdrag om elva ord, utan rättsinnehavarens samtycke anses utgöra ’vissa särskilda fall som inte strider mot det normala utnyttjandet’ av tidningsartiklarna och som ’inte oskäligt inkräktar på rättsinnehavarnas legitima intressen’ i den mening som avses i artikel 5.5 i direktiv 2001/29?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Inledande anmärkning

27 Domstolen erinrar inledningsvis om att det följer av såväl kravet på en enhetlig tillämpning av gemenskapsrätten som likhetsprincipen att gemenskapsbestämmelser, liksom dem i artikel 2 i direktiv 2001/29, som inte innehåller någon uttrycklig hänvisning till medlemsstaternas rättsordningar när det gäller att bestämma deras betydelse och räckvidd normalt ska ges en självständig och enhetlig tolkning inom hela gemenskapen (se, bland annat, dom av den 6 februari 2003 i mål C-245/00, SENA, REG 2003, s. I-1251, punkt 23, och av den 7 december 2006 i mål C-306/05, SGAE, REG 2006, s. I-11519, punkt 31).

28 Detta gäller särskilt direktiv 2001/29, med beaktande av ordalydelsen i skälen 6 och 21 i detta direktiv.

29 Den österrikiska regeringen kan följaktligen inte med framgång hävda att det åligger medlemsstaterna att definiera begreppet ”delvist mångfaldigande”, som återfinns i artikel 2 i direktiv 2001/29 (se, för ett liknande resonemang beträffande begreppet ”allmänhet” som anges i artikel 3 i samma direktiv, domen i det ovannämnda målet SGAE, punkt 31).

Den första frågan

30 Højesteret har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida begreppet delvist mångfaldigande i den mening som avses i direktiv 2001/29 ska tolkas på så sätt att det omfattar lagring i datasystem och utskrift på papper av ett utdrag om elva ord.

31 Det ska framhållas att det i direktiv 2001/29 inte återfinns vare sig någon definition av begreppet mångfaldigande eller begreppet delvist mångfaldigande.

32 Under dessa omständigheter ska begreppen definieras mot bakgrund av lydelsen av bestämmelserna i artikel 2 i direktiv 2001/29 där de återfinns, och dessa bestämmelsers sammanhang, samt mot bakgrund av de mål som eftersträvas med direktivet som helhet och folkrätten (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet SGAE, punkterna 34 och 35 och där angiven rättspraxis).

33 I artikel 2 a i direktiv 2001/29 föreskrivs att upphovsmän har ensamrätt att tillåta eller förbjuda mångfaldigande helt eller delvis av sina verk. Härav följer att det skydd som rätten att tillåta eller förbjuda mångfaldigande som upphovsmannen har avser ett ”verk”.

34 Det följer härvid av systemet i Bernkonventionen, bland annat av artikel 2.5 och 2.8 i denna konvention, att skydd av litterära eller konstnärliga verk förutsätter att de utgör intellektuella skapelser.

35 Enligt artikel 1.3 i direktiv 91/250, artikel 3.1 i direktiv 96/9 och artikel 6 i direktiv 2006/116, ska verk såsom datorprogram, databaser och fotografier endast åtnjuta upphovsrättsligt skydd om de är originella på så sätt att de är upphovsmannens egen intellektuella skapelse.

36 Direktiv 2001/29, genom vilket harmoniserade rättsliga ramar för upphovsrätt inrättats, grundas på samma princip. Det framgår av skälen 4, 9–11 och 20 i detta direktiv.

37 Under dessa omständigheter kan den upphovsrätt som avses i artikel 2 a i direktiv 2001/29 endast tillämpas med avseende på ett alster som är originellt på så sätt att det är upphovsmannens egen intellektuella skapelse.

38 Vad beträffar delar av ett verk, konstaterar domstolen att det inte finns något vare sig i direktiv 2001/29 eller i något annat tillämpligt direktiv på området som tyder på att delar av verk ska bedömas annorlunda än hela verk. Härav följer att de ska åtnjuta upphovsrättsligt skydd om de i sig bidrar till originaliteten hos verket i sin helhet.

39 De olika delarna av ett verk åtnjuter således, med beaktande av de överväganden som återfinns i punkt 37 i förevarande dom, skydd enligt artikel 2 a i direktiv 2001/29 förutsatt att de innehåller vissa av de element som ger uttryck för upphovsmannens egen intellektuella skapelse.

40 Vad beträffar verkets skyddsomfång, följer det av skälen 9–11 i direktiv 2001/29 att det huvudsakliga syftet med direktivet är att inrätta en hög skyddsnivå för bland andra upphovsmän, som gör det möjligt för dem att få en skälig ersättning för utnyttjandet av sina verk – inklusive för mångfaldigande därav – för att de på så sätt ska kunna fortsätta med sin skapande och konstnärliga verksamhet.

41 Av samma skäl anges det i skäl 21 i direktiv 2001/29 ett krav på en vid definition av de handlingar som omfattas av mångfaldiganderätten.

42 Detta krav på en vid definition av nämnda handlingar återfinns för övrigt även i ordalydelsen av artikel 2 i samma direktiv, vari uttrycken ”direkt eller indirekt”, ”tillfälligt eller permanent”, ”oavsett metod och form” används.

43 Således ska det skydd som följer av artikel 2 i direktiv 2001/29 ges stor räckvidd.

44 Vad beträffar tidningsartiklar följer upphovsmannens egen intellektuella skapelse, som avses i punkt 37 i förevarande dom, normalt av det sätt på vilket ämnet presenteras och språkbehandlingen. Vidare är det i det nationella målet utrett att tidningsartiklar i sig utgör sådana litterära verk som avses i direktiv 2001/29.

45 Det ska framhållas, vad beträffar elementen i sådana verk som omfattas av skyddet, att de består av ord som när de betraktas separat inte i sig utgör en intellektuell skapelse från upphovsmannens sida. Det är i stället genom valet, dispositionen och kombinationen av dessa ord som upphovsmannen kan ge uttryck för sin kreativitet på ett originellt sätt och som denne ges möjlighet att nå ett resultat som utgör en intellektuell skapelse.

46 Orden i sig utgör således inte sådana element som omfattas av skyddet.

47 Med beaktande av kravet på en vid definition av skyddsomfånget enligt artikel 2 i direktiv 2001/29, kan det därvid inte uteslutas att vissa enskilda meningar, eller till och med vissa delar av meningar i den berörda texten, är ägnade att till läsaren förmedla originaliteten hos en publikation såsom en tidningsartikel, genom ett element som i sig utgör ett uttryck för artikelförfattarens egen intellektuella skapelse. Sådana meningar eller delar av meningar kan följaktligen vara föremål för skydd enligt artikel 2 a i nämnda direktiv.

48 Mot bakgrund av dessa överväganden kan den omständigheten att ett utdrag om elva sammanhängande ord från ett skyddat verk återges, såsom de utdrag som är i fråga i det nationella målet, utgöra ett delvist mångfaldigande i den mening som avses i artikel 2 i direktiv 2001/29, om – vilket det ankommer på den nationella domstolen att pröva – utdraget innehåller ett element av verket som i sig ger uttryck för upphovsmannens egen intellektuella skapelse.

49 Det ska vidare framhållas att den datainsamlingsprocess som Infopaq tillämpar gör det möjligt att göra många utdrag ur de skyddade verken. Genom processen i fråga erhålls nämligen ett utdrag om elva ord varje gång som ett sökord påträffas i det berörda verket. Dessutom genomförs processen ofta i förhållande till flera sökord, eftersom vissa kunder ger Infopaq i uppgift att göra sammanställningar utifrån flera kriterier.

50 Härigenom ökar sannolikheten för att Infopaq genom denna process gör delvisa mångfaldiganden i den mening som avses i artikel 2 a i direktiv 2001/29. Nämnda utdrag tillsammans kan nämligen innebära att omfattande fragment rekonstrueras som är ägnade att återge originaliteten hos det berörda verket, så att de innehåller ett antal element som är sådana att de ger uttryck för artikelförfattarens egen intellektuella skapelse.

51 Mot bakgrund av det ovanstående ska den första frågan besvaras på följande sätt. En handling under en datainsamlingsprocess, som består i att ett utdrag om elva ord från ett skyddat verk lagras i datasystem och skrivs ut, kan omfattas av begreppet delvist mångfaldigande i den mening som avses i artikel 2 i direktiv 2001/29, om – vilket det ankommer på den nationella domstolen att pröva – de element som på detta sätt återges ger uttryck för upphovsmannens egen intellektuella skapelse.

Den andra–den tolfte frågan

52 Om det antas att de handlingar som är i fråga i det nationella målet omfattas av begreppet delvist mångfaldigande av ett skyddat verk i den mening som avses i artikel 2 i direktiv 2001/29, framgår det av artiklarna 2 och 5 i nämnda direktiv att ett sådant mångfaldigande inte är tillåtet utan samtycke från upphovsmannen, om inte mångfaldigandet uppfyller de villkor som uppställs i artikel 5.

53 Højesteret har härvid ställt den andra–den tolfte frågan för att få klarhet i huruvida mångfaldigande under en datainsamlingsprocess, såsom den som är i fråga i det nationella målet, uppfyller de villkor som anges i artikel 5.1 i direktiv 2001/29 och, följaktligen, huruvida nämnda process får genomföras utan samtycke från de berörda upphovsrättsinnehavarna, då dess syfte är att möjliggöra en sammanfattning av tidningsartiklar och då den består i inskanning av tidningsartiklarna i deras helhet, lagring av ett utdrag om elva ord och utskrift av utdraget.

54 Enligt artikel 5.1 i direktiv 2001/29 ska mångfaldigande undantas från den rätt till mångfaldigande som avses i artikel 2 endast om fem villkor är uppfyllda, nämligen om

— det är fråga om en tillfällig form av mångfaldigande,

— mångfaldigandet är flyktigt eller utgör ett inkluderande av underordnad betydelse,

— mångfaldigandet utgör en integrerad och väsentlig del i en teknisk process,

— det enda syftet med denna process är att möjliggöra en överföring i ett nät mellan tredje parter via en mellanhand eller en laglig användning av ett verk eller annat alster, och

— mångfaldigandet inte har någon självständig ekonomisk betydelse.

55 Domstolen framhåller inledningsvis att villkoren är kumulativa på så vis att om ett enda av villkoren inte är uppfyllt innebär det att mångfaldigandet inte undantas enligt artikel 5.1 i direktiv 2001/29 från den rätt till mångfaldigande som avses i artikel 2 i samma direktiv.

56 Vid tolkningen av vart och ett av dessa villkor ska det erinras om att enligt fast rättspraxis ska bestämmelser i ett direktiv, vilka utgör undantag från en allmän princip som föreskrivs i samma direktiv, tolkas restriktivt (dom av den 29 april 2004 i mål C-476/01, Kapper, REG 2004, s. I-5205, punkt 72, och av den 26 oktober 2006 i mål C-36/05, kommissionen mot Spanien, REG 2006, s. I-10313, punkt 31).

57 Så är fallet beträffande det undantag som föreskrivs i artikel 5.1 i direktiv 2001/29. Det är därvid fråga om ett undantag från den allmänna princip som föreskrivs i samma direktiv, nämligen kravet på samtycke från upphovsrättsinnehavaren för varje mångfaldigande av ett skyddat verk.

58 Detta gäller desto mer som detta undantag ska tolkas mot bakgrund av artikel 5.5 i direktiv 2001/29. Enligt denna bestämmelse får undantaget endast tillämpas i vissa särskilda fall som inte strider mot det normala utnyttjandet av verket eller annat alster och inte oskäligt inkräktar på rättsinnehavarnas legitima intressen.

59 Enligt skälen 4, 6 och 21 i direktiv 2001/29 ska de villkor som anges i artikel 5.1 även tolkas mot bakgrund av kravet på upphovsmännens rättssäkerhet med avseende på skyddet av deras verk.

60 Infopaq har gjort gällande att de former av mångfaldigande som är i fråga i det nationella målet uppfyller kravet på flyktighet, eftersom de raderas i slutet av processen för elektronisk sökning.

61 Det ska härvid, mot bakgrund av det tredje villkor som angetts i punkt 54 i förevarande dom, konstateras att en tillfällig form av mångfaldigande som är flyktig har till syfte att möjliggöra en teknisk process som den ska utgöra en integrerad och väsentlig del av. Under dessa omständigheter och med beaktande av de principer som angetts i punkterna 57 och 58 i förevarande dom, får nämnda mångfaldiganden inte gå utöver vad som är nödvändigt för att den tekniska processen ska fungera väl.

62 Upphovsrättshavarnas rättssäkerhet innebär dessutom ett krav på att bevarandet och raderandet av mångfaldigandet inte är beroende av något skönsmässigt mänskligt ingripande, bland annat av den som använder de skyddade verken. I ett sådant fall skulle det nämligen inte kunna säkerställas att den berörda personen verkligen raderar den form av mångfaldigande som gjorts eller under alla omständigheter att personen raderar den när den inte längre fyller någon funktion för genomförandet av den tekniska processen.

63 Denna slutsats bekräftas genom skäl 33 i direktiv 2001/29, i vilket det återfinns en exemplifierande uppräkning av den typ av mångfaldiganden som avses i artikel 5.1 i detta direktiv, nämligen åtgärder som gör att webbläsning och cachelagring kan ske, inbegripet sådana som gör att överföringssystem kan fungera effektivt. Sådana former av mångfaldigande skapas och raderas per definition automatiskt utan mänskligt ingripande.

64 Mot bakgrund av det ovanstående konstaterar domstolen att en form av mångfaldigande kan anses vara ”flyktig”, i den mening som avses i det andra villkoret i artikel 5.1 i direktiv 2001/29, endast om den existerar under den tid som behövs för att den berörda tekniska processen ska fungera väl. Nämnda process ska vara automatiserad på så sätt att formen av mångfaldigande automatiskt raderas, utan mänskligt ingripande, så snart som den inte längre fyller någon funktion för genomförandet av den tekniska processen.

65 I det nationella målet kan det inte utan vidare uteslutas att de två första formerna av mångfaldigande, nämligen skapandet av TIFF-filer samt textfiler som en följd av en konvertering av TIFF-filerna, kan anses vara flyktiga, eftersom de raderas automatiskt från datorminnet.

66 Vad därefter beträffar den tredje formen av mångfaldigande, nämligen lagringen av utdraget om elva ord, är inte de uppgifter som lämnats till EG-domstolen tillräckligt utförliga för att den ska kunna bedöma huruvida den tekniska processen är automatiserad så att filen raderas från datorminnet utan mänskligt ingripande och inom en begränsad tidsrymd. Det ankommer därför på den nationella domstolen att pröva huruvida raderingen är beroende av viljan hos den som använder formen av mångfaldigande och huruvida filen inte riskerar att finnas kvar efter det att den fyllt sin funktion för genomförandet av den berörda tekniska processen.

67 Det är emellertid utrett att Infopaq, genom det sista mångfaldigandet inom ramen för datainsamlingsprocessen, genomför ett icke datorbaserat mångfaldigande. I detta sista skede skrivs filerna med utdragen om elva ord ut, och utdragen återfinns således i pappersform.

68 Eftersom formen av mångfaldigande finns i materiellt hänseende på papper, upphör den att existera först när papperet förstörs.

69 I och med att datainsamlingsprocessen naturligtvis inte själv kan förstöra ett sådant papper, är raderingen av nämnda form beroende av viljan hos den som använder sig av en sådan process. Det är inte alls säkert att den personen önskar göra sig av med den. Denna form av mångfaldigande riskerar således att finnas kvar under en längre period beroende på användarens behov.

70 Under dessa omständigheter konstaterar domstolen att den sista åtgärden inom ramen för den datainsamlingsprocess som är i fråga i det nationella målet, då Infopaq skriver ut utdragen om elva ord, inte utgör en form av mångfaldigande som är flyktig i den mening som avses i artikel 5.1 i direktiv 2001/29.

71 Dessutom framgår det inte av de handlingar som översänts till EG-domstolen, och det har inte heller gjorts gällande, att det skulle vara fråga om en form av mångfaldigande som kan utgöra ett inkluderande av underordnad betydelse.

72 Av det ovanstående följer att nämnda form av mångfaldigande inte uppfyller det andra villkoret i artikel 5.1 i direktiv 2001/29, och följaktligen kan en sådan form av mångfaldigande inte undantas från den rätt till mångfaldigande som avses i artikel 2 i samma direktiv.

73 Härav följer att den datainsamlingsprocess som är i fråga i det nationella målet inte får genomföras utan upphovsrättsinnehavarnas samtycke och det är således inte nödvändigt att pröva huruvida de fyra åtgärder som vidtas under denna process uppfyller övriga villkor i artikel 5.1 i direktivet.

74 Den andra–den tolfte frågan ska följaktligen besvaras på följande sätt. Utskriften av ett utdrag om elva ord under en datainsamlingsprocess, såsom den som är i fråga i det

nationella målet, uppfyller inte flyktighetsvillkoret i artikel 5.1 i direktiv 2001/29 och nämnda process får således inte genomföras utan samtycke från de berörda upphovsrättsinnehavarna.

Den trettonde frågan

75 Med beaktande av svaret på den andra–den tolfte frågan saknas det anledning att besvara den trettonde frågan.

Rättegångskostnader

76 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

1) En handling under en datainsamlingsprocess som består i att ett utdrag om elva ord från ett skyddat verk lagras i datasystem och skrivs ut, kan omfattas av begreppet delvist mångfaldigande i den mening som avses i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället, om – vilket det ankommer på den nationella domstolen att pröva – de element som på detta sätt återges ger uttryck för upphovsmannens egen intellektuella skapelse.

2) Utskriften av ett utdrag om elva ord under en datainsamlingsprocess såsom den som är i fråga i det nationella målet, uppfyller inte flyktighetsvillkoret i artikel 5.1 i direktiv 2001/29 och nämnda process får således inte genomföras utan samtycke från de berörda upphovsrättsinnehavarna.

Underskrifter